

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
ของเจ้าอธิการสมคิด จรณธมฺโม (จันฮั่น)

ผู้เขียน พระปลัดเฉลิม บังเมฆ

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสนศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

๑. อาจารย์ ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง	ประธานกรรมการ
๒. อาจารย์ ดร.พิสิฏฐ์ โคตรสุโพธิ์	กรรมการ
๓. อาจารย์ ดร.วิโรจน์ อินทนนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาแนวคิดและวิธีการในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ของเจ้าอธิการสมคิด จรณธมฺโม (จันฮั่น) ๒) ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของเจ้าอธิการสมคิด โดยมีวิธีศึกษาคือ ศึกษาจากเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมถึงศึกษาวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ตามประเด็นที่ตั้งไว้ใน
ขอบเขตของการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์และนำเสนอด้วยวิธีพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

(๑) แนวคิดและวิธีการในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของเจ้าอธิการสมคิด คือ ใช้การ
เทศน์หรือการบรรยายธรรมที่สอดแทรกความสำคัญของป่าไม้ ใช้การสอนโดยตรงถึงโทษการ
ทำลายป่า การปฏิบัติเป็นตัวอย่าง เช่น การจัดทำแปลงสาธิต การดำเนินการจัดตั้งกองทุนป่า โดย
มุ่งเน้นให้ชาวบ้านทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐ การเชิญ
ผู้บริหารระดับสูงของประเทศมาร่วมในกิจกรรมโครงการต่าง ๆ การชักชวนพระสงฆ์รูปอื่น และ
การใช้พิธีกรรมทางศาสนา การประสานความร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของรัฐ โดยใช้
วัดเป็นเวทีแห่งการเรียนรู้

(๒) หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เจ้าอธิการสมคิด นำมาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ สัปปริยธรรม วุฑฒิธรรม อริยสัจสี่ ความกตัญญูคุณเวทิต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อปทานิยธรรม อิทธิบาทสี่ ทิฏฐธรรมกัตถะ และฆราวาสธรรม ส่วนพิธีกรรมทางศาสนาที่นำมาปรับมาประยุกต์ใช้เพื่อการอนุรักษ์ ได้แก่ การบวชต้นไม้ การสืบชาติป่าต้นน้ำ การถวายผ้าป่าต้นไม้ และการถือธุดงค์รุกขมูล นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ที่โดดเด่นอีกประการหนึ่งคือการปลูกต้นไม้เป็นศาสนทายาท คือ พระภิกษุและสามเณรที่ประสงค์ลาสิกขาต้องปลูกต้นไม้จำนวนมากกว่าอายุตนเองเพิ่มอีกหนึ่งต้น และต้องดูแลรักษาให้ต้นไม้ต้นนั้นเจริญงอกงาม

(๓) ช่วงแรกในการดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของเจ้าอธิการสมคิด ชาวบ้านยังไม่ยอมรับและสนองตอบเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ ตระหนักเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ยังไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการตัดไม้ทำลายป่า ความทุกข์ยากเรื่องการค้ารงชีวิต และชาวบ้านบางคนมีผลประโยชน์จากการตัดไม้ อย่างไรก็ตามเมื่อชาวบ้านมีความรู้มากขึ้น และได้รับผลกระทบโดยตรงจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ทั้งได้เห็นผลดีจากการอนุรักษ์ที่เจ้าอธิการสมคิดดำเนินการ ชาวบ้านจึงเริ่มยอมรับและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

Independent Study Title Chao Adhikarn Somkid Caranadhammo (Chan-On)'s
Application of Buddhadhamma to the Forest Preservation

Author Phrapalad Chalerm Bungmek

Degree Master of Arts (Buddhist Studies)

Independent Study Advisory Committee

๑. Lect. Dr.Somwang	Kaewsufong	Chairperson
๒. Lect. Dr.Phisit	Kotsupho	Member
๓. Lect. Dr.Viroj	Inthanon	Member

ABSTRACT

The objectives of the Independent Study are (๑) to study concept and method of preservation of the forest (๒) to study an application of Buddhadhamma in preservation of the forest by Chao Adhikarn Somkid Caranadhammo (Chan-On). Its methodology is to collect data from related various sources and research works as well as from related personals by interviewing, analyzing data and presenting it by descriptive method.

From study, it was found that

(๑) From the part of concept and method of preservation of the forest, he uses the method as followings; preaching the use of the forest, the harm of disforestation teaching by demonstration such as setting up demonstrative plantation, setting up fund for the forest preservation with emphasizing on participation of all sectors inviting and asking for cooperation from government officials as well as other monks, applying religious ritual into forest preservation, making his monastery as a learning for forest preservation center.

(๒) Buddhist principles which were applied into forest preservation are as followings; Sappurisa-dhamma (qualities of a good man), Vuddhi-dhamma (virtues conducive to growth), Ariyasacca (Four Noble Truths), Kataññukatavedī (gratefull towards the forest),

Aparihāniyadhamma (conditions of welfare), Iddhipāda (basic for success), Diṭṭhammikattha (virtues leading to temporal welfare) and Gharāvāsa – dhamma (virtues for lay people). On religious ritual, he applied forest ordination, life extension ceremony, forest and tree donation ceremony and ceremony of practice dhamma under the tree (Rukkhamūla) Moreover, there was a good application, i.e, monks and novice who wanted to disrobe had to plan the trees according to their ages and preserve their trees

(๗) In the first period of preservation, he was not accepted and responded by all sectors due to lack of proper knowledge and realizing about value of the forest. Some feel that deforestation is not their own business, some benefit directly from deforestation. However, by his sincerity and hard working, the folks gain more knowledge and realizing the value of forest preservation. Consequently, they accept and give him a co-operation in full stream.